

Līksnas Vissvētākās Jēzus Sirds Romas katoļu baznīca

Līksnas Romas katoļu draudzes Vissvētākās Jēzus sirds baznīcas celtniecība tika pabeigta 1913. gadā. Tā celta neogotikas stilā. Baznīcas siluets ir nozīmīgākā Daugavas ielejas ainavas dominante Koša ezera apkārtnē.

Adrese: Līksna, Līksnas pagasts, Daugavpils nov.

E-pasta adrese: pr.janis@inbox.lv

Mājas lapa: <http://katolis.mozello.lv>

Koordinātes: 55°59'52.1" N, 26°23'45.8" E

Darba sezona: Visu gadu

Autostāvvietas: Ir

Ekskursijas: Ir

Kultūrvēsturiskie objekti

Apraksts: Līksnas Romas katoļu draudzes Vissvētākās Jēzus sirds baznīcas celtniecība tika pabeigta 1913. gadā. Tā celta neogotikas stilā. Baznīcas siluets ir nozīmīgākā Daugavas ielejas ainavas dominante Koša ezera apkārtnē. Līksnas baznīcas vēsture liela mērā saistāma ar jezuītu ordeņa darbību. Kad 1621. gadā zviedri ieņēma Rīgu, viņi izraidīja jezuītus. Viņiem patvērumu deva Ilūkstes barons Bērtulis Zībergs, kuram bija lieli īpašumi: Ilūkstes, Dvietes, Pilskalnes, Dunavas, Rubeņu, Bebreņu, Svences, Līksnas, Nīcgales un Ķirupes. Šeit – abpus Daugavai – jezuīti veica rekatolizācijas darbu. Līksnā ilgu laiku darbojās jezuītu misija, kas sākumā bija pakļauta Ilūkstes, bet vēlāk Daugavpils rezidencei. Ar 1635. gadu jezuītu darbība Zīberga īpašumos kļuva rosīgāka, jo Ilūkstē nomira pēdējais luterāņu mācītājs. Grāfa Zīberga dēls Jānis Ilūkstes baznīcu atdeva katoļiem, tās aprūpi uzticot jezuītiem. Polijas Karalis Vladislavs IV tās piederību katoļiem apstiprināja uz mūžīgiem laikiem. 1771. – 1772.gadā jezuītu ordeņa Lietuvas provinces locekļu sarakstā minēts, ka sevišķi rosīgs Līksnā bijis tēvs Miķelis Butovičs. Viņš te darbojies 17 gadus. Kad 1783.gadā nodibināja Moģiļovas arhidiecēzi, tās pirmais arhibīskaps S.Siestžencevičs Līksnā nodibināja Daugavpils (Lejas) dekanāta sēdekli. Ar to 1789.gadā jezuīti savu darbību Līksnā izbeidza, to savā aprūpē pārņēma laicīgie priesteri. No Līksnas dekāniem daži bija ļoti slaveni un ievērojami. No 1826.gada līdz 1856.gadam Līksnā dzīvoja kanoniķis Tomass Kosakovskis, vairāku grāmatu izdevējs latviešu valodā. Pēc tam viņa darbu turpināja dekāns Tomass Kopecs. Sevišķi ievērojams Līksnā bija prāvests (vēlāk arhibīskaps) A.Springovičs (1905. – 1918.).

Līksnā pirmā baznīca celta 1748. gadā Līksnas muižas pils pagalmā. To cēluši pils īpašnieki Ludingshauzeni – Volfi. No kāda materiāla celta šī baznīca, nav zināms. Līdz mūsdienām tā nav saglabājusies.

Pirmā Līksnas draudzes baznīca celta no ķieģeļiem 1798. gadā par grāfa Plātera – Zīberga līdzekļiem. To konsekrēja bīskaps Valerians Kamionka 1819.gadā svētās ģimenes godam. Spriežot pēc senām fotogrāfijām, tā ir bijusi pietiekoši liela baznīca, ar diviem torņiem, baroka stilā. Pēc šīs baznīcas uzcelšanas baznīca pils pagalmā tika pārdēvēta par kapelu.

Laikā no 1909.gada līdz 1913.gadam prāvests (vēlāk arhibīskaps) A.Springovičs Līksnā uzcēla jaunu mūra baznīcu. Līksnas baznīcas fasādē ir atzīmēts šīs celšanas gads – “1912.” Baznīca ir ķieģeļu celtnie, neogotiskā stilā un celta tuvāk Rīgas – Daugavpils šosejai nekā vecā baznīca. Pēc baznīcas uzcelšanas veco mūra baznīcu nojauca un no tās materiāliem uzbūvēja lielu divstāvu pastorāta namu. Celšanas darbiem baznīcai līdzekļus deva draudzes locekļi un muižnieks. Pirmajā pasaules karā baznīca cieta artilērijas apšaudē. 1915.gada 15.oktobrī. Līksnas baznīcu pirmo reizi vācieši apšaudīja ar vieglo artilēriju, izdarot niecīgus bojājumus. Decembra mēnesī vācieši jau apšaudīja baznīcu ar smago artilēriju. Seši šāviņi, kas ķēra baznīcu, tai izdarīja diezgan lielus bojājumus: trijās vietās caursita sienu un ielauza velvi. 1916.gada 9.februārī baznīcu apšaudīja ar 8 collu artilēriju. Baznīcai sabojāja presbiterija daļu, vienu torni un iepļīsa sānu sienas. Pēc kara divdesmitajos gados baznīcu salaboja.

Baznīca ir sarkano ķieģeļu celtnie. Ķieģeļi pirkti Polijā. Jumts un torņi segti ar cinkotu skārdu. Līksnas baznīca ir 30 m gara un 17 m plata trīsnavu celtnie neogotiskā stila ar flīžu grīdu. Ir divi simetriski torņi abpus ieejai, trešais, nelielais virs presbiterija, izveidots, lai saglabātu arhitektonisko stilu. Torņos ir trīs zvani: 1 – 609 kg., 2 – 124 kg., 3 – 62 kg. Baznīcas priekšā virs durvīm liels logs, aiz kura redzams Jēzus Sirds statuļa. Baznīcas grīda no cementa flīzēm, bet griesti no mūra

velvēm, kas balstās uz 5 pāriem pīlāru, un tie baznīcu sadala trijās navās. Sienas apmestas ar kaļķiem, bet šķautņu savienojumos atstāti sarkanie ķieģeļi (t.i. izveidotas tā saucamās krusta velves). Baznīcā trīs altāri no ozolkoka, veidoti gotiskā stilā. Tāpat ozolkoka ambons un ģipša krusta ceļa bilžu rāmji. Lielajā altārī Jēzus Sirds statuja ar svēto gleznām sānos. Vissvētākās Jēzus Sirds godam veltīta arī Līksnas baznīca. Labajā pusē svētā Jāzepa altāris ar svētā Antona gleznu virsū, bet kreisajā svētā Asīzes Franciska altāris. Sānos pie presbiterija svētā Antona un svētās Terēzijas ģipša statujas. Presbiteriju no baznīcas atdala dzelzs dievgalds. Abās presbiterija pusēs lielas sakristejas. Kreisajos sānos vēl ir durvis, bet labajos – Lurdas Dievmātes kapliča ar altāri. Baznīcā katrā pusē pieci lieli logi bez vitrāžām. Pie presbiterija mazāki logi, tāpēc tas ir patumšs. Plašas kora telpas ar lielām ērģelēm, kuras iegādātas prāvesta J.Kalniša laikā. Ērģelēm esot ļoti skaists skanējums. Baznīcai ir viss nepieciešamais liturģiskais inventārs. Apkārt baznīcai plašs dārzs. To ieslēdz augsts sarkanu ķieģeļu mūra žogs, ko uzcēlis prāvests J.Kalnišs. Baznīcas dārzā apbedīts prāvests Pāvils Vaičulonis (1867. – 1929.). Nojauktās baznīcas vietā apmēram 1,5 km no jaunās baznīcas piemiņai uzcelta mūra kapliča. Tagad tā ir ļoti sliktā stāvoklī. Līksnas baznīca pēdējo reizi krāsota 1964. gadā ar eļļas krāsām, griesti izbalsināti. Baznīcā ir elektrība, bet nav apkures, apkurināma ir tikai sakristeja.

Laikam ritot izrādījās, ka ķieģeļi baznīcas mūriem ir bijuši zemas kvalitātes. Tie sāka drupt, tāpēc prāvests J.Kalnišs 1939.gadā tos sāka pakāpeniski izņemt un apmainīt pret jauniem. Tas bija liels darbs, bet viņš apmainīja vismaz 60 000 ķieģeļu. Tā kā prāvests J.Kalnišs nodzīvoja Līksnā nepilnus 20.gadus, kādreiz arhibīskaps A.Springovičs atsaucīgi novērtēja viņa darbu un taica: “ Es un tu uzcēlām Līksnas baznīcu.”

Pēc prāvesta J.Kalniša pārceļšanas uz Dagdu par dekānu, par Līksnas prāvestu ieceļ Pēleri Vaivodu. No Līksnas draudzes cēlušies priesteri bīskaps E.Ropps, prelāts A.Novickis, K.Skrinda, Benedikts Skrinda, Ādams Ivbulis. Līksnas draudzes kapos apbedīts Tomass Kosakovskis (1798. – 1856.).

